

Голові разової спеціалізованої вченої ради з розгляду та захисту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії Міжрегіональної Академії управління персоналом, докторові економічних наук, професору
Дацію О.І.

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління професора кафедри менеджменту, публічного управління та HR-технологій Українського державного університету залізничного транспорту, доцента Крихтіної Юлії Олександрівни на дисертаційну роботу **Чабанова Андрія Миколайовича** на тему «**Транспортна безпека в Україні як складова державної політики у сфері національної безпеки**», представлену до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дисертації, зв'язок з науковими програмами, темами

У сучасних умовах глобалізації транспортна безпека розглядається не лише як компонент технічного чи інженерного захисту, а як невід'ємна складова системи національної безпеки держави, що потребує належного нормативно-правового регулювання, стратегічно обґрунтованого управління та ефективного впровадження політики з урахуванням потенційних загроз і викликів.

Ускладнення умов функціонування транспортної інфраструктури, зростання інтенсивності перевезень, поява нових логістичних моделей, а також динамічне оновлення вимог безпеки відповідно до міжнародних стандартів зумовлюють необхідність комплексного вдосконалення державної політики у цій сфері. Особливої актуальності набуває створення ефективної та цілісної системи управління транспортною безпекою, здатної забезпечити належний

рівень безперервності функціонування транспортного комплексу, своєчасне реагування на кризові ситуації та реалізацію стратегічних цілей державної політики.

Крім того, в умовах інтеграційних процесів та гармонізації національного законодавства з європейськими нормами особливого значення набуває впровадження сучасних підходів до регулювання питань транспортної безпеки. Це, своєю чергою, вимагає ґрунтовного наукового аналізу, розроблення концептуальних основ державного управління у цій сфері та обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення відповідної нормативно-правової бази. Отже, обрана тематика дисертаційного дослідження є на часі, відповідає нагальним потребам теорії й практики державного управління, а також має важливе значення для формування національної безпекової політики у транспортній галузі.

Тематика дисертаційного дослідження узгоджується з науковим напрямом Міжрегіональної Академії управління персоналом у межах науково-дослідної роботи «Розвиток публічного управління та адміністрування в умовах системних галузевих реформ: соціальні, економічні, безпекові та культурні аспекти» (номер державної реєстрації 0121U110533). Авторський внесок полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад формування і розвитку сфери транспортної безпеки як складової системи публічного управління.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх вірогідність

Джерельну базу дисертаційного дослідження становлять фундаментальні законодавчі та нормативно-правові акти, зокрема закони України, укази Президента України, постанови і розпорядження Кабінету Міністрів України, а також нормативні документи Європейського Союзу, що регламентують питання транспортної та національної безпеки. Значну увагу приділено аналізу наукових праць вітчизняних і зарубіжних дослідників, присвячених проблематиці публічного управління, транспортної безпеки, стратегічного

планування та суспільно-політичних процесів. Комплексне опрацювання наукової літератури у поєднанні з використанням міждисциплінарного підходу дало змогу сформулювати ґрунтовну теоретико-методологічну основу дослідження та забезпечити глибоке осмислення предметної сфери.

Сформульована в дисертації мета, що полягала у всебічному дослідженні транспортної безпеки як ключового елементу державної політики у сфері національної безпеки і оборони, аналізі її впливу на стратегічні аспекти обороноздатності, економічного розвитку та процесів міжнародної інтеграції, а також у виробленні науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення правового й управлінського забезпечення у цій сфері з урахуванням актуальних загроз, – досягнута в повному обсязі.

У дисертаційній роботі здійснено ґрунтовний аналіз сучасного стану наукової розробки проблематики транспортної безпеки як невід’ємної складової національної безпеки України. Зазначено, що попри активний розвиток цієї тематики, вона все ще потребує глибшого теоретичного осмислення, уточнення понять і вдосконалення механізмів практичної реалізації. Транспортна безпека розглядається як багатовимірна категорія, що охоплює захист інфраструктурних об’єктів, забезпечення безпеки перевезень та запобігання загрозам різного характеру. Доведено доцільність її розгляду як окремого об’єкта державного управління в системі забезпечення національної безпеки.

У процесі дослідження систематизовано існуючі підходи до нормативного визначення стратегічних пріоритетів у сфері транспортної безпеки. Підкреслено важливість чіткого формулювання цілей, завдань і очікуваних результатів державної політики, що має бути орієнтованою на довгострокову перспективу та узгодженою з національними інтересами. Наголошено на необхідності розробки комплексних стратегічних документів, які б поєднували національний контекст із міжнародними зобов’язаннями.

Аналіз міжнародного досвіду, зокрема країн Європейського Союзу, засвідчив ефективність систем, у яких успішно поєднуються правове

регулювання, сучасні технології, міжвідомча взаємодія та міжнародне партнерство. Європейські стандарти виокремлено як орієнтир для подальшого вдосконалення національного правового поля у сфері транспортної безпеки.

Оцінка сучасного стану транспортної безпеки в Україні виявила низку системних проблем, зокрема недостатню узгодженість управлінських рішень, фрагментарність політики та обмеженість координаційних механізмів. Водночас зафіксовано позитивні тенденції, зокрема впровадження інноваційних рішень, посилення уваги до ризик-орієнтованого підходу та зростання ролі цифрових технологій у сфері управління.

Окреслено перспективні напрями вдосконалення правового регулювання та системи державного управління транспортною безпекою. Серед них – адаптація до сучасних загроз, модернізація інституційних структур, розширення функціоналу міжвідомчої взаємодії, підвищення ефективності управління ризиками. Обґрунтовано доцільність створення системи професійної підготовки фахівців з транспортної безпеки та необхідність законодавчого врегулювання використання цифрових технологій для прогнозування загроз і реагування на кризові ситуації. Зазначено, що реалізація запропонованих підходів сприятиме підвищенню стійкості та ефективності функціонування транспортної системи України в умовах зростаючих викликів.

Достовірність та наукова новизна одержаних результатів, повнота їх викладу в опублікованих працях

Достовірність результатів та висновків дослідження забезпечується використанням визначеної методології та обраних загальних і спеціальних методів наукового пізнання. Робота базується на загальнонаукових принципах аналізу суспільних явищ і процесів, а також на наукових працях провідних українських та зарубіжних дослідників. Для досягнення поставленої мети застосовано історичний, логічний, описовий і порівняльний методи, а також методи аналізу, синтезу, дедукції, наукової екстраполяції, узагальнення та аксіоматизації.

Відповідно до положень, викладених у дисертації, що визначають

наукову новизну отриманих результатів, хочу окремо наголосити на кількох з них, які є найбільш суттєвими.

У дисертації вперше обґрунтовано необхідність комплексного підходу до управління транспортною безпекою як складової державної політики у сферах національної безпеки і оборони в умовах актуальних гібридних загроз. Такий підхід передбачає інтеграцію безпекових (захист стратегічних об'єктів, технічний моніторинг, кібербезпека, оцінка ризиків), управлінських (міжвідомча координація, стратегічне планування, кризовий менеджмент, взаємодія з приватним сектором) та правових (гармонізація *acquis communautaire* ЄС, регулювання повноважень, імплементація директив, юридична відповідальність) механізмів з метою формування цілісної та адаптивної системи реагування на загрози в транспортній сфері.

Також у дисертації автором вперше окреслено напрями формування адаптивної моделі управління транспортною безпекою в умовах змін середовища безпеки та зростання ризиків у транспортній сфері, суть якої зведено до забезпечення гнучкого, проактивного та скоординованого реагування на загрози шляхом впровадження інноваційних інструментів управління ризиками, розвитку багаторівневої системи моніторингу, посилення міжсекторальної взаємодії, а також адаптації управлінських рішень до динаміки зовнішніх і внутрішніх викликів.

Основні наукові результати проведеного дослідження знайшли своє відображення в п'яти наукових працях, три з яких були опубліковані у фахових наукових журналах та збірниках, а дві — у тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи отримані **Чабановим Андрієм Миколайовичем** результати виконаного ним дослідження, визнаючи їх наукову та практичну цінність, необхідно також зазначити ряд недоліків і зауважень, що мають дискусійний характер:

1. У представленій роботі недостатньо акцентовано увагу на

інтеграції міждисциплінарних підходів, хоча взаємодія різних наукових дисциплін є важливим аспектом дослідження. Проблематика вимагає глибшого аналізу з використанням міждисциплінарного підходу, що дозволило б досягти більш комплексного та всебічного розуміння проблеми.

2. У дисертації спостерігається застосування обмеженого набору даних, що може вплинути на обґрунтованість висновків, особливо в контексті складних соціальних та економічних процесів. Недостатнє використання емпіричних досліджень, таких як соціологічні опитування або статистичні дані, може обмежити точність та повноту аналізу.

3. У дисертації недостатньо розглянуто питання нормативного регулювання всіх аспектів транспортної безпеки, зокрема, взаємодії між різними рівнями державного управління та міжнародними стандартами. Потребує більш детального аналізу існуюче законодавче забезпечення, а також необхідність інтеграції нових нормативних актів, що відповідають сучасним викликам у галузі транспортної безпеки.

Разом з тим, висловлені зауваження та рекомендації носять переважно дискусійний характер і не знижують теоретико-методологічного рівня представленої дисертаційної роботи.

Загальний висновок та оцінка дисертації

Дисертаційне дослідження Чабанова Андрія Миколайовича на тему «Транспортна безпека в Україні як складова державної політики у сфері національної безпеки», є самостійним, завершеним науковим дослідженням, виконаним на актуальну тему, містить положення наукової новизни, має теоретичне та практичне значення та відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Дисертаційна робота Чабанова Андрія Миколайовича відповідає вимогам Постанови Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії” від 12 січня 2022 року № 44 (зі

змiнами) та вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 "Про затвердження вимог до оформлення дисертації" (зі змiнами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 31 травня 2019 року № 759), а її автор, Чабанов Андрій Миколайович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Офіційний опонент:

професор кафедри менеджменту,
публічного управління та HR-технологій
Українського державного університету
залізничного транспорту,
доктор наук з державного управління,
доцент

 Юлія КРИХТІНА

Особистий підпис Юлії КРИХТІНОЇ
засвідчую 03 вересня 2025 р.
Завідуючий канцелярією
УкрДУЗТ Світлана ЧЕРНОБІТЬКО